

Deputasjon 8.11.23 Helse- og Sosialutvalget

Utvalgsleder og medlemmer:

Takk for muligheten til å komme hit og dele noen av tankene våre rundt budsjettet med dere.

Mitt navn er Lisbeth Norshus, jeg er fylkesleder i FO Oslo. Med meg har jeg nestleder og hovedtillitsvalgt i Oslo Kommune Joachim Nybakke.

FO er fagforeningen for sosialarbeidere, og vi organiserer sosionomer, barnevernspedagoger, vernepleiere og velferdsvitere ansatt i Oslo kommune, som hver dag jobber for å holde velferdstjenestene i gang. Vi vil derfor snakke om tre av våre kjerneområder, barnevern, tjenester til personer med utviklingshemming og rusfeltet.

Barnevern

Det er positivt å se at budsjettet gir uttrykk for store ambisjoner for barnevernet i Oslo: «Barn og unge skal oppleve et samarbeidende og tilgjengelig barnevern med medarbeidere som har høy kompetanse, og som gir nyttig og trygg hjelp»

Oslo kommune har en god plan for barnevernet i vedtatt kvalitetsreform i barnevernet. Vi ser at det er avsatt 6,3 millioner til oppfølging av reformen. Et av våre hovedargumenter for å sikre gode barneverntjenester er en tjeneste med tilstrekkelig bemanning. I en undersøkelse gjennomført av FO sier 80% at de ikke har god nok tid til å gjøre en god nok jobb i barnevernet.

De ansatte beskriver en enorm maktesløshet over å ikke ha tid til å hjelpe barna de har ansvar for godt nok. I tillegg til å ha for liten tid til å benytte kompetansen sin, er det også utfordrende å bygge opp kompetansen i barnevernet på grunn av høy gjennomtrekk av ansatte. Den store saksbehandlingsmengden fører til at mange blir syke og utbrent av jobben. Ifølge SSB byttes en av tre ansatte i barnevernet ut hvert år på landsbasis. Det er gjennomgående at det er høy turnover også i Oslo kommune.

Vi mener derfor at ambisjonen for barnevernet ikke er mulig å oppnå uten en bemanningsnorm, et veiledende tall kan være 9-15 saker pr. saksbehandler. Det bør være et tak for hvor mange saker hver ansatt til enhver tid kan saksbehandle. Altså, for å heve kvaliteten i barnevernet må det flere ressurser til. Mer av midlene som disponeres i bydelene må øremerkes til flere ansettelse.

Tilbakemeldinger fra våre medlemmer og tillitsvalgte viser en presset tjeneste med høy turnover, høyt sykefravær og utfordringer med å beholde godt kvalifiserte ansatte. Fremover skal også kommunen rigge seg for å innfri nytt kompetansekrav i barneverntjenesten frem mot fristen i 2032.

Vi får tilbakemelding på at det allerede nå er utfordringer med å få permisjon fra jobb for å ta utdanning som vil bli påkrevd. I tillegg vil det med krav om master forventes at ansattes lønn gjenspeiler dette kompetansekravet. Hvis ikke kommunen allerede nå sikrer lønnspolitikk som gir økt lønn for økt kompetanse risikerer man at ansatte blir i tjenesten til de har fullført kompetansehevingen, for så å forflytte seg til andre tjenester som har avlønning for kompetanse. Som arbeidsgiver kan man ikke forvente at ansatte godtar samme lønn for en stilling med krav til mastergrad som til en stilling med bachelor.

Allerede i høringssvar til kvalitetsreformen påpekte vi vår bekymring for at det ikke følger nok økonomiske ressurser med for å gjennomføre foreslåtte tiltak på en trygg og god måte. At det avsettes tilstrekkelige midler over tid vil være helt avgjørende for hvorvidt man vil lykkes med reformen. Vi mener avsatte midler til oppfølging av kvalitetsreformen og finansieringen av barneverntjenestene er utilstrekkelig for sikre fremtidens barneverntjenester i Oslo.

Styrke kvaliteten i tjenester til personer med utviklingshemming

Vi støtter ambisjonen uttalt i budsjettet om at «Personer med funksjonsnedsettelse skal motta likeverdige og koordinerte tjenester, uavhengig av alder og bydelstilhørighet. FN-konvensjon for rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) skal ligge til grunn for bydelenes tjenesteutvikling.» Det følger av konvensjonen og ambisjonen at kompetanse hos helse- og omsorgspersonell er avgjørende for gode tjenester.

Vi har tidligere gitt uttrykk for bekymring om at personer med utviklingshemming glemmes. At det nå skal gjennomføres en kvalitetsgjennomgang i samlokaliserte boliger til disse er et godt tiltak og en god start.

I 2016 gjennomførte Helsetilsynet et landsomfattende tilsyn med kommunale helse- og omsorgstjenester til personer med utviklingshemming.

Helsetilsynet avdekket at det var store mangler på kompetanse innen tjenestene til personer med utviklingshemming. Tilsynet påpekte at for å yte forsvarlige tjenester kreves grunnleggende kunnskap om utviklingshemming og om målrettet miljøarbeid.

De fleste av oss har forståelse for at det er dramatisk når vi jevnlig hører om at det for eksempel mangler nesten 7000 sykepleiere i landet. Men få er klar over at vi mangler 20.000 vernepleiere på landsbasis for å kunne gi denne gruppen gode levekår på lik linje med andre.

De færreste vet at det er høyskoleutdanningen vernepleier som, i tillegg til helsefaglig kompetanse, har en særskilt kompetanse om utviklingshemming og målrettet miljøarbeid. Og det kreves nettopp særskilt kompetanse for å fylle de komplekse og sammensatte behovene til denne gruppen med kvalitet.

I 2020 utga FO og Nasjonalt Kompetansemiljø om Utviklingshemming (NAKU) rapporten «Ingen tid å miste». Den slår fast at 10,2% av de ansatte innen tjenestene til personer med utviklingshemming i Oslo/Akershus har vernepleierutdanning. Altså noe under landsgjennomsnittet på 10,7%. I vår region er 37,2% av ansatte uten formell utdanning.

FO mener det må innføres en kompetansenorm innen tjenestene til personer med utviklingshemming hvor det sikres at minst 70% av de ansatte har relevant høyskoleutdanning innenfor helse- og sosialfag, med hovedvekt på vernepleiere.

I tilleggssinnstilling 1 til budsjettet er det foreslått å øke avsetningen til det planlagte kompetansefondet for helse- og omsorgstjenesten. Det vil være viktig at dette også benyttes til å øke kompetansen i tjenester til personer med utviklingshemming, at man her ikke ser seg blind på sykepleiermangel i sykehjem og hjemmetjenestene.

En kartlegging av kvaliteten er som sagt et godt tiltak, men personer med utviklingshemming har allerede ventet for lenge. For å sikre gode tjenester kan vi ikke vente til en kartlegging er ferdig, det må overføres mer midler slik at ansettelse av vernepleiere inn i tjenestene til personer med utviklingshemming kan prioriteres.

Rusfeltet

Mennesker med rusavhengighet er en gruppe med lav anseelse i samfunnet. Derfor er det oppløftende å lese budsjettforslaget og satsningen på særlig eldre rusavhengige med sammensatte helseutfordringer. Den betydelige satsningen på forsterkede plasser både ved Adamstuen og Stovnerskoghjemmet svarer på et behov for slike tjenester vi kjenner igjen fra tilbakemeldinger fra medlemmer og tillitsvalgte. Og at man har gjort en vurdering av bemanning og kompetansebehovet slik at dette er tatt med i beregning av de økonomiske overføringene er bra.

Strategien for rusfeltet i Oslo med overgang fra institusjonsbasert rusomsorg til boligtilbud i egen bydel med tjenester nært der personen bor er riktig og viktig. Vi er derfor fornøyde med å se videreføring av øremerkede midler til bydelen for desentraliserte rustiltak, booppfølgingstiltak og en egen satsning på unge rusavhengige ved midler til ruskonsulent for unge i hver bydel. Det er allikevel bekymringsverdig når mange av tjenestene til denne gruppen ikke er lovpålagt, med rammekutt til bydelene vil de fort kunne nedprioriteres.

Vi vil først og fremst oppfordre Bystyret til å vedta foreslåtte tiltak for rusfeltet i budsjettet, men at dere også tar med dere våre bekymringer for rammekuttene til bydelene.

FO Oslo

23 08 07 50

post@oslo.fo.no

fo.no/oslo